

Måste man vara KRAV-märkt?

Tyge Mölgård har reagerat på artikeln med denna rubrik på sid 4-5 i förra numret.

ALLA SOM TILLFRÅGAS eller kommer till tals i artikeln tycker att det är självklart att Ekologiska Lantbrukarna (EL) ska arbeta lika ambitiöst för alla former av ekologiskt jordbruk, specifikt i frågan om EU-ekologiska kontra KRAV-märkta svin.

Men är det verkligen så självklart?

Om vi går tillbaka i tiden och ser hur KRAV kom till så var det medlemmar i EL och närstående engagerade som utformade reglerna för KRAV. Det var ”minimiregler”, alltså en undre gräns för vad man kunde acceptera och stå för inför de egna idealen och konsumenterna. Sedan bildades KRAV för att kontrollera att dessa regler tillämpades och garantera produkterna inför konsument. Under de följande åren var representanterna från EL drivande för att KRAV-reglerna skulle återspegla hållningen inom EL.

DEN DEL AV HANDELN som önskade enklare regler för att öka volymerna blev bönhörd när EUs regler för ekologisk djurhållning blev de nya minimireglerna. Det avsevärt underlättade och förbilligade svinproduktionen och flera producenter har hakat på möjligheten till ett merpris utan att ta det stora merarbetet som utvistelse medför.

Det faller ingen skugga över den enskilda lantbrukaren som har valt svinproduktion enligt EU-ekologiska regler. Det är ett val som de har gjort i paritet med att alla har valt någon mer eller mindre specifik odlingsinriktning. Det kan vara en följd av omständigheter och förutsättningar på gården eller utifrån engagemangets storlek. All respekt för detta.

MEN DÅ KOMMER den obehagliga frågan upp på bordet: Kan vi stå för detta som enskilda medlemmar och som EL?

Om vi i själ och hjärta tycker att grisar ska få gå ute och böka och få

möjlighet att utleva sitt naturliga beteende - varför då arbeta för att de producenter som inte vill eller kan följa dessa etiska ambitioner åker snålskjuts på de framgångar vi har skapat och som inte uppfyller vår målsättning?

För många konsumenter är ekologisk odling och KRAV samma sak och symboliseras just av ’frigående djur’.

Jag kan inte inse att vi har skyldighet att arbeta för frågor som vi inte har haft möjlighet att påverka och som vi inte tycker håller måttet. EL är inte myndigheternas förlängda arm som måste följa beslut från EU.

MÄRK VÅL: Detta är inte för att hjälpa KRAV-märket eller de gamla kompisarna, utan för att vi tycker att vi har etiska skyldigheter mot våra husdjur och våra egna värderingar. (Vill också säga att jag inte tycker att KRAVs regler är klanderfria. Jag har tidigare påtalat den skandalösa slappheten inför bruket av handelsgödsel med organiska förtecken som härstammar från konventionell djurhållning och växtodling.)

Jag vill upprepa att detta inte är en anklagelse eller nedvärdering av de producenter som säkert har sina skäl att välja som de har gjort, likväl som jag har respekt för många jordbrukare som har valt att odla konventionellt. Jag är också medveten om att det inte är problemfritt med utegrisar men tycker inte att diskussionen ska handla om detta.

SÅ JAG VILL STÄLLA FRÅGAN IGEN till dem som besvarade den i tidningen: Var svaret verkligen genomtänkt och överensstämmande med Din övertygelse?

TYGE MÖLGBÄRD, fundamentalist.

FOTO: LENA KARLSSON

Maria Dirke svarar

Det var en fantastisk insats för svenskt lantbruk som alla ni gjorde som bildade KRAV och som utformade KRAVs regler. Under 25 år har det varit pådrivande för utveckling långt utanför det ekologiska lantbruket. Det har även lett fram till olika former av ekologisk produktion i Sverige och i andra länder. Den utvecklingen fortsätter. Det återstår många steg för att ytterligare stärka och förbättra ekologisk produktion, inom respektive certifiering, för att få mer närproduktion, fler frigående djur, ännu friskare djur, ännu mindre användning av antibiotika etc. Jag uppfattar att du Tyge anser att gränsen för Ekologiska Lantbrukarnas engagemang går att dra mellan EU-ekologiskt och KRAV-märkt. Jag ser inte en så tydlig gräns där. Därför tycker jag det är självklart att Ekologiska Lantbrukarna arbetar för alla former av ekologisk produktion.

MARIA DIRKE, verksamhetsledare Ekologiska Lantbrukarna

Redaktionen tar emot fler inlägg i debatten, manusstopp 5 mars.

KRAV tar fullt ansvar

Replik av KRAVs VD Lars Nellmer på Gunnar Rundgrens artikel i förra numret om följderna av att släppa certifieringen fri.

VI VÄLKOMNAR Gunnar Rundgrens granskande artikel om effekterna av KRAVs beslut från 2006 om att bilda ett dotterbolag för certifiering och på så sätt uppmuntra till en marknad för KRAV-certifiering. Samtidigt vill vi bemöta hans kritik om att KRAV i dagsläget brister i identitet, ansvar och integritet.

KRAVs identitet som miljömärke är starkare än någonsin tidigare. 2009 visar på fortsatt stor ökning av produktion och konsumtion av ekologiska livsmedel i Sverige, vilket gör fjolåret till ett nytt rekordår. Nya siffror visar att KRAV växte med ytterligare 500 nya lantbrukare under 2009.

VI PÅ KRAV fortsätter att arbeta för en växande ekologisk marknad, i samverkan med kunder, medlemmar, certifieringsorgan och andra intressenter. Vi står för en dynamisk och demokratisk regelutveckling. Till exempel inför vi, med start i januari, nya klimatregler för växthus och fiske. Klimatanpassningen sker successivt under tre års tid och berör samtliga KRAVs regelområden. Med de nya reglerna blir KRAV-märket ett än mer klimatsmart mil-

jömärke. Något som bland annat kommer att kommuniceras med hjälp av en ny logotyp.

KRAV tar ansvar för KRAV-märket fullt ut, i alla led, för att säkerställa att KRAVs regler efterlevs. Till exempel anordnar vi kalibreringsmöten med representanter från alla certifieringsorgan minst två gånger om året. Mötena är ett förebyggande arbete för certifieringsorganen och ett forum där tillämpningen av KRAVs regler diskuteras. KRAV anser att mötena är minst lika viktiga som besök och provtagningar hos KRAV-producenter.

ATT VI INTE SJÄLVA kontrollerar KRAV-producenter stärker KRAVs integritet. Vi tror att fri konkurrens mellan flera oberoende certifieringsorgan bidrar till större trovärdighet för KRAV-märket. När vårt regeläggande är skilt från certifieringsorganen kan varje aktör inom den ekologiska marknaden fokusera på det de kan bäst. I korthet innebär det att KRAV utvecklar reglerna medan certifieringsorganen ansvarar för certifieringstjänsterna. Trovärdigheten var också ett av de tyngst vägande skälen för försäljningen av KRAVs dotterbolag Aranea Certifiering AB i december 2009.

Genom att ytterligare stärka KRAVs identitet, värna om vår integritet och fortsätta ta ansvar för KRAV-märket är vi väl rustade att erbjuda certifieringsmarknaden en fortsatt attraktiv certifiering. En väl fungerande certifieringsmarknad är en förutsättning för att vi ska nå målet om en hållbar livsmedelsproduktion.

LARS NELLMER,
VD KRAV ekonomisk förening

► nytt om namn

Ove Konradsson blir ny VD för Hjordnära mejeri 1 april. Ove Konradsson är en känd profil i lantbruksverige med lång bakgrund på ledande branschbefattningar, t ex som VD för Skövde slakteri. Närmast kommer han från en tjänst som lantbruksdirektör på länsstyrelsen i Västra Götaland. Hjordnära ägs till hälften av sju KRAV-mjölkgårdar kring Hjo och till andra hälften av Skånemejerier. Ove Konradsson kommer också att ingå i Skånemejeriers koncernledningsgrupp.

► i korthet

Holländska Kiwa köpte Aranea

Strax före jul blev affären klar som gör KRAV till en renodlad varumärkesägare. Det helägda dotterbolaget Aranea Certifiering AB såldes då till det holländska internationella certifieringsföretaget Kiwa med 800 anställda och verksamhet i nio länder med ett stort utbud av olika tjänster inom certifiering.

KRAV och Aranea kommer under ytterligare några år att behöva ha ett administrativt samarbete, men det sker nu som två olika företag.

– Nu kan vi fokusera på att utveckla våra regler och marknadsföra varumärket KRAV, säger VD Lars Nellmer.

Inte ens med professors rätt...

En forskargrupp under Institutionen för Mark och Miljö vid SLU (f d Inst f Markvetenskap) har fått mycket skarp kritik i en extern utvärdering av Sveriges Lantbruksuniversitet som gjordes förra året och nyligen redovisades vid ett seminarium. Den kritiserade forskargruppen består av de tre professorer som ofta syns i media i samband med skrivelser mot ekologisk produktion, nämligen Olof Andrén, Holger Kirchmann och Lars Bergström. Kritiken i utvärderingen säger bl a att denna forskargrupp står för att ha en Besserwisser-attityd och vara omotiverat antagonistisk mot andra synsätt än forskarnas eget. T ex sägs om institutionens professorer att de "anser sig själva ha en mission att upplysa världen i kontroversiella ämnen och korrigera missuppfattningar när det gäller ekologiskt lantbruk" (citatet är vår översättning från engelskan, finns på http://www2.slu.se/nyheter/2009/KoN_B_webb.pdf sidorna 406-409).

Utvärderingen av SLU visar också att universitetet har institutioner och forskargrupper i världsklass, huvudsakligen inom skogsfrågor. Allra sämst betyg av de kärnområden SLU arbetar med fick tillämpad växtodlingsforskning.